

**Західноукраїнська організація
«Центр правничих ініціатив»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
ПРАВА ТА ЗАКОНОДАВСТВА:
НАУКОВІ ДИСКУСІЇ»**

28-29 листопада 2014 р.

Частина I

**Львів
2014**

ББК 67.02я43
УДК 340.11(063)
А 43

А 43 **«Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії»:**
Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів,
28-29 листопада 2014 р. – У 2-х частинах. – Львів: Західноукраїнська організація
«Центр правничих ініціатив», 2014. – Ч. 1. – 140 с.

Видається в авторській редакції. Оргкомітет конференції не завжди
поділяє думки учасників.

ББК 67.01я43
УДК 340.15(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Михайлова Ю. Г. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ЮРИДИЧНОЇ ДОПОМОГИ.....	7
Палешник С. І. ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО ТЛУМАЧЕННЯ В УКРАЇНІ.....	9
Слабак М. М. ДЕЯКІ АСПЕКТИ АКсіОЛОГО-ПРАВОВОГО АНАЛІЗУ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	12
Соломінчук В. В. ПРАВО НА ОБ'ЄДНАННЯ У ПРОФЕСІЙНІ СПІЛКИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНЕ ПРАВО ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.....	15
Стрибко Т. І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВОРИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	18
Терещук М. М. ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУТУ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В СУЧАСНИХ МОНАРХІЯХ.....	20
Шпиґа Ю. П. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОБЛЕМ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ.....	23

НАПРЯМ 2. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Адашевич Г. С. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИВАТНИХ ДЕТЕКТИВІВ В УКРАЇНІ.....	26
Антонюк В. Б. ПРАВОВИЙ СТАТУС КЕРІВНИКА ОРГАНУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	29
Аскеров С. С. КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО АДВОКАТА.....	31
Гончарик Х. І. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАМАГАЛЬНОСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА МОЖЛИВІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ЕКСПЕРТА СТОРОНОЮ ЗАХИСТУ.....	34
Євтєєва Д. П. ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ЗЛІСНОГО НЕВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ АБО ЗА ОСОБОЮ, ЩОДО ЯКОЇ ВСТАНОВЛЕНА ОПІКА ЧИ ПІКЛУВАННЯ (СТ. 166 КК).....	37
Звоненко О. О. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ, НОРМ І СТАНДАРТІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ УБЕЗПЕЧЕННЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКИХ ІНШИХ ДЕРЖАВ.....	40
Кекіс Л. І. ГРУБЕ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ: ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	42

Лашкевич П. С. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СУДУ ПРИСЯЖНИХ США ТА УКРАЇНИ	44
Лоскутов Т. О. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ ЩОДО ПРЕДМЕТУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА ДЕРЕВОЛЮЦІЙНОМУ, РАДЯНСЬКОМУ ТА СУЧАСНОМУ ЕТАПАХ.....	47
Лоскутова М. С. ПРИРОДА ПУБЛІЧНИХ СПРАВ СЛІДЧОГО	50
Марєєв В. В. МЕДИЧНИЙ ПРАЦІВНИК ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ	51
Рибалка Л. В. ІНСТИТУТ СПІВУЧАСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.....	54
Щуренко Ю. С. МАРКА АКЦИЗНОГО ЗБОРУ ТА ГОЛОГРАФІЧНИЙ ЗАХИСНИЙ ЕЛЕМЕНТ ЯК ПРЕДМЕТИ ОКРЕМОГО СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ	57
Янковська О. В. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СТ. 134 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	59
 НАПРЯМ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	
Белікова С. О. СТАТУС ПРОКУРОРА ЯК УЧАСНИКА ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	61
Бобрик В. І. УНІФІКАЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА ОБМЕЖЕННЯ ДУАЛІЗМУ ЦИВІЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ.....	64
Бородійчук Д. О. ПРАВО СПОЖИВАЧІВ НА НАЛЕЖНЕ ПОВІДОЛЕННЯ ПРО ЦІНУ ТОВАРУ	67
Волкова Г. А. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДОГОВОРУ БАНКІВСЬКОГО ВКЛАДУ	70
Гаврилюк Ю. М. МІЖНАРОДНИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УСИНОВЛЕННЯ.....	72
Гейнц Р. М. ОСВІТНЯ ПОСЛУГА У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ	75
Кетрарь А. А. ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ МАЙНОВОЇ ТА НЕМАЙНОВОЇ ШКОДИ В АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	78
Ковальова А. О. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПОВЕРНЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ВКЛАДІВ (ДЕПОЗИТІВ) ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	81
Кравченко О. С. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ СТУДЕНТА, З ЯКИМИ ВІН СТИКАЄТЬСЯ КОЖНОГО ДНЯ.....	84

Кушерець Д. В. ХАРАКТЕРИСТИКА МЕХАНІЗМІВ ОХОРОНИ І ЗАХИСТУ ПРАВ СТОРІН ДОГОВОРУ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ (НА ПРИКЛАДІ ІНСТИТУТУ ПРИТРИМАННЯ)	86
Поплавська М. В. АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПРО ЗАХИСТ ПРАВА СПОЖИВАЧА НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО ПРОДУКЦІЮ	89
Фелечко О. С. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	91
НАПРЯМ 4. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	
Бурнаховська Ю. Р. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА ЗАЙНЯТТЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	95
Ковальова Р. Я. ЩОДО ОКРЕМИХ ПРОБЛЕМ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ПРИПИНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ.....	97
Кривошея Я. М. ЩОДО ПИТАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	100
Левченко В. В. СУДОВІ РІШЕННЯ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ	103
Лохманов М. С. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МОНОПОЛІЗАЦІЇ НА УКРАЇНСЬКОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РИНКУ	105
Мосьпак О. І. ПРЕТЕНЗІЙНИЙ ПОРЯДОК ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ.....	107
Мотильов І. Г. ДОСУДОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ	110
Одінцова В. А. ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ ПРАВИЛА ВИЗНАЧЕННЯ ПІДСУДНОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВ	112
Пахомова В. А. НЕДЕРЖАВНІ ПЕНСІЙНІ ФОНДИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	114
Пегушина М. Д. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСВА В УМОВАХ ЗОВНІШНЬОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.....	117
Срібна Т. А. ДО ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ НЕДІЙСНИХ ТА НЕУКЛАДЕНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВОРІВ	120
Фтоян В. Г. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРИ РОЗГЛЯДІ СПРАВ У АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	122
Шевченко Є. А. ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ: ЗАХИСТ ВІД ПІДРОБОК	123
Яценко Г. В. МИРОВА УГОДА У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.....	126

НАПРЯМ 5. АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО

Агапова О. В.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ДЕРЖАВНОЮ ПРИКОРДОННОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ 129

Бунчак М. В.

РЕОРДИНАЦІЙНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: НЕДОЛІКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ 132

Бур'янова Г. В.

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ 134

Венгер Ю. В.

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ В СФЕРІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ:
СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ, ЗАСТОСУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ 136

---

3. Скоробогач О.В. Міжнародно-правові стандарти усиновлення іноземцями дітей, які є громадянами України / О.В. Скоробогач // Право і безпека. – 2013. – № 1(48). – С. 201–205.

4. Принципи та положення Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої) : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 20.04.2011р. //: [електронний ресурс] // Режим доступу : www.minjust.gov.ua

---

Гейнц Р. М.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права*

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна

ОСВІТНЯ ПОСЛУГА У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ

Освітні послуги є складовою частиною освітньої діяльності, яка здійснюється в Україні відповідно до законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту» та інших нормативно-правових актів, якими регулюються порядок створення навчальних закладів освіти, їх фінансування, встановлення державних соціальних гарантій та пільг для працівників цих установ. Однак, поняття «освітньої послуги» не закріплено в законодавстві України, хоча і зустрічається у вищезазначених нормативно-правових актах. Так, в ст. 73 Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року закріплено, що основним статутним видом діяльності вищих навчальних закладів є освітні послуги [1]. Наукові ж дефініції освітніх послуг суттєво різняться між собою як за змістом, так і складністю формулювання. Як приклад, К.А. Карчевський визначає освітню послугу як «діяльність виконавця, яка не має майнового, а тим більше упредметненого, втілення і є результатом, невіддільним від самої діяльності, таким, що не може гарантуватися виконавцем та споживається замовником безпосередньо у момент здійснення діяльності шляхом як осмислення факту її корисності, так і шляхом певної поведінки, при наявності фактичних та юридичних можливостей для споживання результату» [2, с. 6]. Інші автори визначають освітню послугу як «сукупність корисних властивостей, які повинні задовольнити пов'язані з одержанням кваліфікації потреби споживачів» [3, с. 83].

Вищевикладене дозволяє зробити висновок про багатоаспектний характер поняття «освітні послуги» і, як наслідок, потребу подальшого дослідження їх сутності, зокрема і тих, які надаються у сфері вищої освіти. З'ясування особливостей освітніх послуг у сфері вищої освіти є передумовою вдосконалення законодавства, яке регулює їх надання. Зазначеним обумовлюється актуальність теми дослідження.

Лексична форма «освітні послуги» є терміном-словосполученням (складеним терміном). В науковій літературі зазначається, що до складу словосполучення входить іменник, який позначає предмети, процеси, явища, властивості, якості і є

означенням родового поняття. Нові дані про родові поняття вносить прикметник, який у процесі актуалізації родовидових відносин у межах словосполучення термінологізується і вказує на видову відмінність терміна [4, с. 117]. Поняття «освітня послуга» є видовим стосовно поняття «послуга». Йому властиві всі ті ознаки, що характерні для родового поняття, а також одна чи декілька додаткових ознак, що вирізняють його з поміж інших послуг. Отже, дослідження сутності поняття «освітня послуга» повинно здійснюватися на теоретичному підґрунті, яке сформувалося в цивілістиці щодо розуміння поняття «послуга» в цілому.

Аналіз різноманітних поглядів на категорію послуги, які представлені в юридичній літературі, їх нормативно-правове регулювання дає підстави для висновку, що послуга як об'єкт цивільних прав – це благо, що знаходить свій вияв в діях (діяльності) особи, яка їх (її) здійснює. Результат послуги проявляється в корисному ефекті дій послугонадавача. Він залежить як від поведінки послугонадавача (його вмінь, навиків, відповідального ставлення до виконання своїх обов'язків), так і від споживача послуги. Кожен з них по-своєму може впливати на послугу: послугонадавач на якість її надання, споживач – на якість її результату, який має нестійкий характер. Нестійкість результату послуги – це його нетривалість у часі [5, с. 91–92].

Для з'ясування особливостей, що властиві освітній послугі як видовому поняттю варто звернути увагу на розуміння терміна «освіта».

Відповідно до Закону України «Про освіту» освіта – основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави. Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями [6].

Результатом освітніх послуг є набуття фізичною особою знань, умінь та навичок в новій сфері, а також підвищення кваліфікації з раніше відомої галузі знань. Особливістю цієї сфери є активна роль людини-споживача і відстрочений характер прояву результатів навчання. Таким чином, освітні послуги можна розглядати як послуги, спрямовані на задоволення потреб осіб, які їх отримують в загальноосвітніх і професійних знаннях, навиках та вміннях.

Освітні послуги не мають матеріального втілення, є невід'ємними від суб'єктів, які її надають та від осіб, яким вони надаються, тобто освітня послуга як правова категорія є нематеріальним благом у формі набутих фізичною особою нових знань, умінь та навичок.

Такі послуги надаються освітніми організаціями фізичним особам. При здійсненні освітньої діяльності законодавчо визначені вимоги до кваліфікації послугонадавача – ліцензія на право провадження освітньої діяльності та проведення державної акредитації освітніх організацій в сфері вищої освіти. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року освітня діяльність – це діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб. Освітня діяльність здійснюється для досягнення визначеної цілі та спрямована на задоволення потреб фізичних осіб в отриманні ними інформації, знань, умінь та навиків. З огляду на те, що

послугоотримувач має право навчатися на бюджетній або платній основі, можна зробити висновок, що освітня послуга не завжди є платною.

Щодо співвідношення «освітніх послуг» та «освітніх послуг у сфері вищої освіти» очевидно, що останні співвідносяться з освітніми послугами як спеціальне та загальне. Перші спрямовуються на формування у особи зазначеного блага у широкому розумінні, а другі на формування у особи такого блага, яке дозволить виконувати певну роботу за спеціальністю та кваліфікацією, що підтверджується дипломом про вищу освіту. Отже, освітні послуги у сфері вищої освіти є більш специфічними послугами й їх слід вважати підвидом освітніх послуг.

Освітні послуги не мають уречевленого результату. Разом з тим, їх надання передбачає отримання для фізичної особи корисного ефекту, який не має матеріальної цінності. Знання, вміння, навиків, які отримують споживачі освітніх послуг володіють певною якістю, критерієм визначеності якої є їх застосування в професійній діяльності споживача таких послуг і (або) подальшого навчання цієї особи.

Результат послуги не може гарантуватися послугонадавачем. Така ознака освітньої послуги обумовлена двома факторами: по-перше, послуга передбачає зустрічні дії зі сторони особи, що навчається щодо отримання необхідної їй інформації, знань, умінь, навиків, від яких залежить досягнення обумовленої цілі; по-друге, необхідно враховувати індивідуальні особливості кожного, хто навчається, а також цілеспрямований характер діяльності послугонадавача освітніх послуг, виходячи із технічних та професійних можливостей відповідного вищого навчального закладу.

З огляду на виокремлені ознаки освітніх послуг у сфері вищої освіти та з урахуванням сутності понять «послуга» та «освітня послуга», «освітні послуги у сфері вищої освіти» можна визначити як нематеріальне благо, що становить систему знань, навиків, умінь відповідного рівня і якості, визначальним критерієм яких є можливість їх застосування у сфері майбутньої професії та (або) подальшої світи, набутих фізичною особою під час її навчання у вищому навчальному закладі. Оцінку якості освітніх послуг у сфері вищої освіти в кінцевому підсумку здійснюють роботодавці послугоотримувачів освітніх послуг.

Література:

1. Про вищу освіту: Закон України від 1.07. 2014 р. № 155-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Карчевський К. А. Платні освітні послуги вищих закладів освіти МВС України: цивільно-правовий аспект [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право; цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» // К. А. Карчевський. – Х., 2001. – 20 с.
3. Кравцов Г.М. Дослідження впливу якості електронних освітніх ресурсів з використанням дистанційних технологій навчання / Г. М. Кравцов, М. О. Вінник, Ю. Г. Тарасіч // Інформаційні технології в освіті. – 2013. – № 16. – С. 83–94
4. Янчук І. А. Термінологія приватного права: стан і перспективи розвитку [Текст] / І. А. Янчук // Методологія приватного права: зб. наук. праць (за матеріалами наук.–теорет. конф.), м. Київ, 30 травня 2003 р. / [редкол.: О. Д. Крупчан (голова) та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – С. 112–119.
5. Гейнц Р. М. Послуга як об'єкт цивільних прав за Цивільним кодексом України / Р. М. Гейнц // Актуальні проблеми вдосконалення чинного

законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 30. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2012. – С. 86–93.

6. Про освіту: Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

Кетрарь А. А.

*кандидат юридичних наук,
асистент кафедри права інтелектуальної власності
та корпоративного права*

Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ МАЙНОВОЇ ТА НЕМАЙНОВОЇ ШКОДИ В АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Відповідно до ст. 431 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) порушення права інтелектуальної власності, в тому числі невизнання цього права чи посягання на нього, тягне за собою відповідальність, що встановлюється ЦК України, іншим законом або договором.

Ст. 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закон), визначає що у разі порушення авторського права, особа, права якої порушено, має право, зокрема: подавати позови про відшкодування збитків (матеріальної шкоди), включаючи упущену вигоду, або стягнення доходу, отриманого порушником внаслідок порушення ним авторського права, або виплату компенсацій; подавати позови про відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

Таким чином, відповідно до поділу по характеру благ, що порушуються, завдана шкода може бути як майновою так і немайновою. Майнова шкода має певну економічну цінність та дістає вияв у грошах, тому грошове вираження майнової шкоди іменується збитками. В свою чергу, немайнова (моральна) шкода є результатом порушення нематеріальних благ. Однак, можливі випадки, коли в результаті однієї дії, можуть бути порушені як майнові, так і немайнові права суб'єкта авторського права, а отже завдана як майнова так і моральна шкода; посягання на майнове благо, може тягнути разом з майновою також моральну шкоду, та навпаки.

Відповідно до ст. 22 ЦК України збитками є: втрати, яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також втрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права (реальні збитки); доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушено (упущена вигода).

Крім того, реальні збитки, також можна поділити на дві частини: 1) вартість втраченого або пошкодженого майна; 2) витрати які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права.

Між тим, постає питання: як слід тлумачити поняття реальних збитків стосовно об'єктів авторського права? Звичайно, зазначене поняття можна розуміти у